

„Život mi přeběhl rychle.

*Byl příliš krátký
pro má dlouhá toužení,
která byla bez konce“*

(Jaroslav Seifert)

Jiří Bulis byl hudební skladatel a textař, autor filmové, televizní a divadelní hudby. Narodil se v Chomutově v roce 1947, ale díky svému pozdějšímu angažmá je více spojován s Moravou a tamějšími divadly. Ačkoli právě tam vytvořil svoje nejznámější díla, vztah k hudbě projevil a svou skladatelskou dráhu začal už v rodném městě v Ústeckém kraji.

Jiří se o hudbu zajímal od útlého věku, už ve čtyřech letech prý prohlásil, že bude skladatelem. Navštěvoval hudební školu, od pěti let se učil hře na klavír a věnoval se také komponování vlastních skladeb. Ještě coby student začal v 16 letech spolupracovat jako autor hudby a pianista s chomutovským *Divadélkem v podloubí*, které založil v roce 1961 Ladislav Vencálek. První velký úspěch zaznamenali mladí autoři s politickou satirou *Růže a dvě kosti stehenní* (1963), která jim ale kromě potlesku přinesla také potíže v domovském městě. Divadélko tak přesunulo svou činnost nejprve do vedlejšího Mostu, později jej vzalo pod svá křídla *Docela malé divadlo* v Litvínově.

Po maturitě toužil Bulis nastoupit na některou z hudebních škol, nikde však nebyl přijat. Až v 18 letech se úspěšně dostal na pedagogickou fakultu brněnské Univerzity Jana Evangelisty Purkyně (dnešní Masarykova univerzita), kde začal studovat hudební výchovu. V roce 1966 ho pak přijali také na JAMU, obor skladba. Během studentských let se Bulis seznámil s mnoha autory i divadelníky tehdejší brněnské kulturní scény, patřili mezi ně například Miloš Štědroň, Antonín Piňos nebo Josef Berg. Už na škole také vzniklo jeho přátelství s Boleslavem Polívkou, pro jehož pantomimická i jiná představení později skládal nezaměnitelnou hudbu. „*Myslím si, že Bulisova hudba je velice dobrá – ostatně vzbudila pozornost mnoha divadelních a hudebních odborníků, zvláště režisérů. Tak jako se nechá skladatel ovlivnit mou představou o hudbě, může už napsaná hudba inspirovat mne.*“

Po absolvování vysoké školy učil Jiří Bulis na konzervatoři v Kroměříži, a to až do roku 1979. V 70. letech byla ale mnohem významnější jeho činnost skladatelská. Začal tehdy spolupracovat s *Divadlem na provázku*, kde se v roce 1973 stala jeho prvním počinem hudba k představení Bolka Polívky *Am a Ea*. Po něm pak následovalo mnoho dalších, například *Pezza versus Čorba*, *Poslední*

leč, Seance, Trošečník nebo slavné představení *Šašek a královna*. Bulis však scénickou hudbu skládal také pro prostějovské, později brněnské, *HaDivadlo*, a to od roku 1977. Tady pracoval téměř na všech inscenacích Arnošta Goldflama, s nímž Bulise pojilo dlouholeté přátelství. „Často jste spolu brouzdali Brnem a probírali život. Ty jsi nemusel tak spěchat, protože na rozdíl od Arnošta jsi měl dlouhé nohy. Tvá chůze byla pomalá a pavoučí, Arnošt vedle Tebe vypadal, jako kdyby běžel.“

Jiří Bulis nepůsobil pouze v Brně, psal hudbu k inscenacím pro *Divadlo pracujících* ve Zlíně, *Divadlo Petra Bezruče* v Ostravě, spolupracoval s pražským *Činoherním klubem*, *Dejvickým divadlem*, a dokonce s loutkovým *Divadlem DRÁK* v Hradci Králové. Brněnská kulturní scéna mu ale byla nejbližší a lze říci, že Bulis v 70. a 80. letech scénu divadel malých forem v Brně spoluutvářel. Řada režisérů se ve svých vzpomínkách zmiňuje o skvělé spolupráci a také o výjimečnosti jeho scénické hudby. „Bylo těžké říci, zda první pantomimy *Bolka Polívky* byly doprovázeny *Bulisovou* hudbou, nebo na základě jejích tónů vznikaly. (...) *Bulisova* muzika jako by vycházela ze smyslu inscenace, ale zároveň jí ho dodávala, přebírala její motivy, vedla je dál a zase předala slovo prostředkům jiným.“ Za poměrně krátkou dobu se chomutovský rodák stal velmi vyhledávaným a oceňovaným autorem.

Významnou součástí *Bulisovy* tvorby byla od konce 70. let také hudba pro televizi a film. Jeho skladby doprovází desítky televizních inscenací nebo i některé díly ze série *Bakaláři*. Mezi jeho známější projekty ale patří především filmy. Jako autor hudby je Bulis podepsán pod snímky režiséra Juraje Jakubiska *Sedím na konáři a je mi dobře* (1989) a *Lepšie byť bohatý a zdravý jako chudobný a chorý* (1992), Fera Feniče *Zvláštní bytosti* (1990), Miloslava Luthera *Svědék umírajícího času* (1991) nebo Věry Chytilové *Dědictví aneb Kurvahošigitntág* (1992) a *Šašek a královna* (1988). Za film *Šašek a královna* získal dokonce v roce 1988 ocenění za nejlepší filmovou hudbu na *Festivalu českých a slovenských filmů* v Brně.

Kromě scénické a filmové hudby skládal Jiří Bulis také písně a šansony. Za svůj život jich zkomponoval na tři stovky, většinou opatřené vlastními texty. Občas zhudebnil i verše slavných básníků (Bohumila Hrabala, Sergeje Jesenina, Jaroslava Seiferta a dalších) a nevyhýbal se ani biblickým textům (*Žalmy Davidovy*). Některé jeho písně zpívali známí interpreti, jako například Hana Hegerová, Marta Kubišová nebo Jarek Nohavica. Ačkoliv za svůj poměrně krátký život vytvořil stovky hudebních kompozic všeho druhu, jejich vydání se nedařilo. První CD s jeho písněmi spatřilo světlo světa až v roce 1998 a nese název *Tiché písně*. Zatím posledním vydáním *Bulisovy* tvorby je pak CD pojmenované *Hommage à Jiří Bulis* z roku 2015, na kterém řada soudobých umělců vytvořila coververze *Bulisových* písní. Iniciátorkou tohoto projektu byla *Bulisova* dcera Lucie.

Bulis byl nejenom skladatel hudby, ale také interpret. Ačkoliv trpěl vadou řeči, často usedal ve společnosti ke klavíru a dlouhé hodiny hrál především svoje písně. Jeho zvláštní přednes byl velmi charakteristický a dodával skladbám další, emocionální rozměr. „*Jeho hlas neměl žádnou krásnou*

barvu, ve výškách býval přiškrcený a ve vadách výslovnosti si příliš nezadal s Janem Vyčítalem. Byla v něm ale nezměrná chuť a potřeba zpívat.“ Bulisovu interpretaci je možné si poslechnout na albech **Tiché písně** (1998) a **Works/Věci** (2005), které představují kompiláty originálních nahrávek jeho skladeb. Obě CD byla vydána až po Bulisově smrti.

O osobním životě tohoto chomutovského rodáka nelze z dostupných článků a publikací bohužel zjistit mnoho. Autoři textů či rozhovorů se vždy zaměřili na Bulisovu tvorbu, případně na vzpomínky na jeho osobnost. Arnošt Goldflam ho například často v rozhovorech popisuje jako člověka váhavého a nerozhodného. Jiří Černý o Bulisovi píše, že nikdy nikam nespěchal, uměl lidem naslouchat a nic nepředstíral. Celá řada osobností pak vzpomíná na jeho velký úspěch u žen, který byl způsoben elegantním vzezřením, galantním chováním a celkově osobním šarmem skladatele. Pravdou je, že Jiří Bulis byl dvakrát ženatý a má dvě dcery, které jdou v jeho uměleckých šlépějích.

Ve středu 12. května 1993 ukončila Bulisův život tragická dopravní nehoda na dálnici mezi Prostějovem a Olomoucí. „(...) *tento tesklivý rozervanec, konzervativní vyznavač prvorepublikových hodnot, milovník kaváren, šampaňského, zákusků a symbol pomalých, nezbrklých gest zahynul za volantem jako mladý divoký rocker.*“

(Zpracovala: Bc. Hana Lisá)

Použitá literatura:

ČERNÝ, Jiří. Jak přeběhl život Jiřímu Bulisovi. *Divadelní noviny*. 2006, **15**(18), 10. ISSN 1210-471X.

ČERNÝ, Jiří. *Načerno v Českém rozhlase: komentáře 1994–2000*. Praha: Torst, 2000, s. 316–318. ISBN 80-7215-123-1.

Erkul. Jiří Bulis. In: *FDb.cz, Filmová databáze* [online]. Praha: BigZoom, a.s., ©2003-2021 [cit. 15. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.fdb.cz/lidi-zivotopis-biografie/18255-jiri-bulis.html>

JEŘÁBKOVÁ, Olga. *O tichých písních Jiřího Bulise* [rozhlasový pořad]. Radio, ČRo – Vltava, 2013. 9. květen 2018. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/o-tichych-pisnich-jiriho-bulise-7201039>

KLESTILOVÁ, Iva. Iva Klestilová píše Jiřímu Bulisovi. *Divadelní noviny*. 2006, **15**(16), 15. ISSN 1210-471X.

PROCHÁZKA, Vladimír. Jiří Bulis skládal valčíky, při nichž se lidé střelí. *Mladá fronta DNES*. 1998, **9**(60), 18. ISSN 1210-1168.

SOUKUPOVÁ, Jana. Smutných dvacet let bez Bulise, vzpomínají přátelé. *Mladá fronta Dnes*. 2013, (110), 3. ISSN 1210-1168.

ŠÍL, Martin. Hudební skladatel Jiří Bulis (1947–93). *Památky, příroda, život: vlastivědný čtvrtletník Chomutovska a Kadaňska*. 2014, **46**(3), 16–21. ISSN 0231-5076.

Personální bibliografie:

<https://www.svku.cz/wp-content/uploads/2021/07/Bulis-bibl.pdf>